

Η ΓΡΑΜΜΑΤΟΦΟΡΟΣ ΠΕΡΙΣΤΕΡΑ

Πολλάκις ἐγένετο λόγος ἐν τῇ «Ἐστίᾳ» περὶ τῶν γραμματοφόρων περιστερῶν, εἰς ὃν τὴν ἀσκησιν μετ' ἐπιμελείας ἐπεδόθησαν ἀπό τινος τὰ στρατιωτικὰ ἴδιας ἔθνη, πειρώμενα νὰ χρησιμοποιήσωσι τὰ πτηνὰ ταῦτα εἰς μεταβίβασιν ἀγγελμάτων, ἐν καιρῷ πολέμου μάλιστα. Η γραμματοφόρος περιστερὰ δὲν ἔγνωστος καὶ ἐν τῇ ἀρχαιότητι. «Ἐκ τινος σπουδαῖας πραγματείας, δημοσιευμένης ἐντῇ «Νέᾳ Ἡμέρᾳ» παραλαμβάνομεν τὰ ἐπόμενα περὶ τούτου.

Διὰ τὴν πιστὴν καὶ ἀναλλοίωτον ἀγάπην πρὸς τε τὴν ἴδιαν καλιὰν καὶ τοὺς νεοσσούς, χρήσιμος ἀπεδείχθη τοῖς ἀνθρώποις ἡ περιστερὰ καὶ ὡς γραμματοφόρος. Κατὰ πᾶσαν δὲ πιθανότητα ἐν χρόνοις πρωΐωντος μετεδόθη ἐξ Ἀνατολῆς καὶ Αἰγύπτου εἰς Ἑλλάδα καὶ Ἰταλίαν τὸ ἔθιμον, καθ' ὃ ἀπεστέλλοντο τὰ πτηνὰ ταῦτα ἢ ὅπως κομίζωσι παντοῖας εἰδήσεις, ἢ ὅπως μεσιτεύωσι τὴν ἐπικοινωνίαν ἐρώντων καὶ ἐρωμένων. Κατὰ τὸν Αἰλιανὸν ἡ νίκη τοῦ Ταυροσθένους διηγγέλθη τῷ πατρὶ τούτου ἐν Αἰγίνῃ ἐξ Ὁλυμπίας αὐθημερόν· εἰς τοὺς ὄλυμπιακούς ἀγῶνας δηλονότι συμπαρέλαβεν δὲ Ταυροσθένης περιστερὰν ἀπολιποῦσαν τοὺς νεοσσούς αὐτῆς ὑγροὺς ἔτι καὶ ἀπτῆνας· νικήσας δὲ ἀφῆκεν ἐκ Πίσης, προσάψας αὐτῇ πορφύραν· ἢ δὲ περιστερά, ἐπειγομένη πρὸς τοὺς νεοττούς, διήνυσε τὴν ὁδὸν ἐν ἡμέρᾳ μιᾷ, «ἀπηθημέρισεν ἐκ Πίσης εἰς Αἴγιναν». Παρὰ δὲ τῷ Ἀθηναίῳ σώζεται στίχος τοῦ κωμικοῦ Φερερράτους νύξιν ποιουμένου εἰς τὴν ἀγγελιαφόρον περιστεράν «ἀπόπειρψον ἀγγελοῦντα τὸν περιστερόν». Καὶ τοῦ Ἀνακρέοντος δὲ ἡ ἐρασμή πέλεια, ἐρωτωμένη πόθεν πετάται ἀποκρίνεται

«Ἀνακρέων μὲν ἔπειμψεν
πρὸς παῖδα, πρὸς Βάθυλλον.
ἔγὼ δὲ Ἀνακρέοντι
διακονῶ τοσαῦτα·
καὶ νῦν, δράζε, ἐκείνου
ἐπιστολὰς κομίζω.

τὸν Κύριον Μυσσώ, τὸν δεύτερον γραφέα τοῦ συμβολαιογράφου, ἔξαρτον νέον γνώριμόν μου, δὲ διποίος καὶ αὐτὸς ἐφάνη πρόθυμος καθὼς διατρός.

Σιγὴ βαρεῖα διεδέχθη τοὺς λόγους τούτους.

— Καὶ τί τοὺς ἡθέλατε, τὸν ἱατρὸν καὶ τὸν Κ. Μυσσώ, κύριε Νοέλ; ἡρώτησε τέλος δὲ διστάτης.

«Ο Νοέλ κατενόησεν δὲτι εἶχεν ἀποκαλύψει πράγματα, ἀτινα κάλλιον ἦτο ν' ἀποσιωπήσῃ. 'Αλλ' ἐνῷ ἡτοιμάζετο ν' ἀποκριθῇ, ἔκρουσαν θορυβωδῶς εἰς τὴν ἔξωθυραν. Ἡγέρθη τότε καὶ ἀνῆψε δεύτερον κηρίον.

— Αὐτὸς εἶνε βέβαια τὸ διποίον περιμένω, εἶπε.

Καὶ μετέθη εἰς τὸ πρῶτον δωμάτιον, οὕτινος ἔκλεισεν ὅπισθεν του τὴν θύραν.

Μετ' ἀνταλλαγῆς ὀλίγων λέξεων, ἡ Βρανδὲν εἰσήγαγε νέον τινὰ ἀστεῖον, περιθεβλημένον τεφρόχρουν οἰκοστολήν, γνωστὸν δέ ως οὐδὲν τοῦ κηπουροῦ τοῦ Βλινύ.

— Κύριε Νοέλ, εἶπεν ἡ οἰκονόμος, εἶν' ἔνω γράμμα ποῦ θέλουν νὰ τὸ δώσουν εἰς τὰ χέρια σας.

— Καλά, κυρὶ Βρανδὲν, περίμενε κάτω, καὶ πρόσεξε νὰ φέξῃς δὲτιν θὰ καταθίσου.

Η Βρανδὲν ὑψώσεν ὄφθαλμούς καὶ χειράς πρὸς τὸν οὐρανόν, οίονει ἐπιμαρτυρομένη αὐτὸν δὲτι οὐδὲν ἐνόει τῶν συμβαινόντων, καὶ ἀπεσύρθη.

Ἡ ἐπιστολή, ως ἔμαντευσεν δὲ ἀναγνώστης, ἦτο τοῦ «Ἐκτορος Λοθεδύ», περιεῖχε δὲ τὰς ὀλίγας ταῦτας λέξεις:

«Κύριε,

«Μάρτυρές μου εἶνε δὲ τὸς ιατρὸς Βουλλιέ, ἀρχαῖος ἐπίστρος, καὶ δὲ Κ. Ἐρρίκος Μυσσώ, δεύτερος γραφέας ἐν τῷ συμβολαιογραφείῳ τοῦ Κ. Περρέν. Οἱ κύριοι Δεσπόται δύνανται, απὸ τοῦδε, νὰ συνεννοθῶσι μετὰ τοῦ Κ. Βουλλιέ, ἐν Βωβράι.

»Σᾶς προσκυνῶ

ΕΚΤΩΡ ΛΟΒΕΔΥ.»

Ο Νοέλ ἐκάθισε παρὰ τὴν τράπεζαν καὶ ἀπήντησε·

«Κύριε,

«Μάρτυρές μου εἶνε δὲ τὸς ιατρὸς Βουλλιέ, ἀρχαῖος ἐπίστρος, καὶ δὲ Κ. Ἐρρίκος Μυσσώ, δεύτερος γραφέας ἐν τῷ συμβολαιογραφείῳ τοῦ Κ. Περρέν. Οἱ κύριοι Δεσπόται δύνανται, απὸ τοῦδε, νὰ συνεννοθῶσι μετὰ τοῦ Κ. Βουλλιέ, ἐν Βωβράι.

»Σᾶς προσκυνῶ

ΝΟΕΛ ΛΕΤΕΛΙΕ.»

Συμπτύξας δὲ τὴν ἐπιστολὴν καὶ σφραγίσας αὐτήν, ἐπέδωκεν εἰς τὸν κομιστὴν τῆς ἀλλης, ὅστις ἀπεσύρθη κωφεύων πρὸς τὰς παραπειστικὰς ἐρωτήσεις, δὲς ἀπέτεινεν εἰς αὐτὸν συνοδεύουσα ἡ Βρανδὲν.

(«Ἐπεται συνέχεια.»)

Τιπέσχετο μὲν δὲ Ἀνακρέων, δὲτι εὐθέως θὰ ἐποίει αὐτὴν ἐλευθέραν· ἀλλ' ἐκείνη βουλεύεται νὰ μείνῃ δούλη παρ' αὐτῷ, διότι πρὸς τί νὰ ποτάται κατ' ὄρη καὶ κατ' ἀγροὺς καὶ νὰ καθίζῃ ἐπὶ δένδρων χάριν τροφῆς; Τανῦν τρώγει μὲν ἀρτον ἀρπάσασα ἀπὸ τῶν χειρῶν αὐτοῦ τοῦ Ἀνακρέοντος· δίδει δὲ αὐτῇ νὰ πίῃ ὃν ἐκεῖνος προπίνει οίνον· πιοῦσα δὲ, χορεύει καὶ διὰ τῶν πτερῶν συγκαλύπτει τὸν γέροντα δεσπότην· κοιμωμένη δὲ καθεύδει ἐπ' αὐτῷ τῷ βαρβίτῳ. Γραμματοφόρους περιστερὰς παρελάμβανον οἱ Τρωμαῖοι ἐν τοῖς θεάτροις, δημόσιεν ἀπέστελλον αὐτὰς οἰκαδε χάριν ρητρῶν ἢ περιδόσεων, τῶν

κοινῶς λεγομένων στοιχημάτων, ἡ ὅπως διαβιβάζωσι γραμματίδια ἐρωτικά. Κατὰ τὸν Πλίνιον, πολιορκουμένης τῆς Μυτίνης τῷ 43 π. Χ., ἀπεδείχθησαν αἱ περιστεραὶ διάγγελοι ἐν πράγμασι μεγάλοις internuntiae in magnis rebus· ὁ Δέκιμος Βροῦτος ἔστειλε εἰς τὸ στρατόπεδον τῶν ὑπάτων περιστεράς προσάψας γραμματίδια τοῖς ποσὶν αὐτῶν. Ὁ ὥπατος Ἰρτιος διὰ τριχῶν ἴσχυροτέρων προσῆψεν ἐπιστολὰς εἰς τὸν τράχηλον περιστερῶν, ἃς περιέκλεισεν ἐν τόπῳ ζοφερῷ καὶ ἐλιμαγχόνησεν ἐπὶ τινα χρόνον, εἶτα δὲ τὰς ἀπέλυσεν ἐγγύτατα τῇ Μυτίνῃ. Τὰ πτηνὰ ἐκάθιζον ἐν ταῖς στέγαις τῶν οἰκιῶν καὶ συνελαμβάνοντο ὑπὸ τοῦ Βρούτου, ὅστις διὰ τῆς μεθόδου ταύτης ἐμάνθανεν ἀπαντα τὰ συμβαίνοντα.

ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ

Οἱ μεγάλοι ἄνδρες συνήθιως διάγουσι τὴν νεανικὴν αὐτῶν ἡλικίαν ἐν τῇ μονώσει τῶν χωρίων ἡ τῇ ἡρμέικ μικρῶν πόλεων. Πολὺ ὀλίγοι διῆλθον τὰ παιδικὰ αὐτῶν ἔτη ἐν μεγάλαις πόλεσιν. Συμβαίνει φαίνεται παρὰ τοῖς ἀνθρώποις ὅ, τι καὶ παρὰ τοῖς φυτοῖς ἐν τῷ δάσει· τὰ πολλὰ δένδρα δρῶντα ἀμοιβαίως πρὸς ἀλληλαγούντα πάντα δρυοιμόρφως καὶ πως ἴσοις ψῶς, ἐνῷ τὸ μονῆρες δένδρον τὸ εύρισκον χῶρον πρὸς ἕκτασιν τῶν κλάδων του ἀναπτύσσει ἐντελῶς καὶ ἀνεξαρτήτως τὴν ἔμφυτον αὐτοῦ καλλιονήν.

Οὐδεμία διδασκαλία, ὅσον ὑψηλὴ καὶ ἀν εἶνε, μεταβάλλει τὸν νοῦν τοῦ ἀνθρώπου. Μόνον ὁ βίος, ἡ θεωρία τοῦ κόσμου, ἡ πεῖρα τῶν πραγμάτων καθ' ἑαυτὰ καὶ ἐν σχέσει μετ' ἄλλων, μόνον ταῦτα διδάσκουσι.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Ἐν γερμανικῷ τινι βιβλίῳ προσφάτως ἀναφανέντι περὶ τῆς Ἱστορίας τοῦ χοροῦ ἐν Γερμανίᾳ ἀναφέρεται ὅτι οἱ παλαιοὶ Γερμανοὶ ἦσαν χορευτικῶτατος λαός. "Ηκιστα δ' ἐν τῇ περιπτώσει ταύτη ὁμοιάζουσι πρὸς αὐτοὺς οἱ ἀπόγονοι αὐτῶν. Ταῦν ἐκ τῶν εὐρωπαϊκῶν ἔθνῶν τὸ μᾶλλον κατεχόμενον ὑπὸ τοῦ δαίμονος τῆς ὄρχήσεως εἴνει ἡ Ἰσπανίᾳ. Δύναται τις ἐπὶ δύο μῆνας νὰ ταξιδεύῃ ἐν Γερμανίᾳ δίχως νὰ σταματήσῃ τὸ βλέμμα ἐπὶ χορευτοῦ ἀλλ' ἐκτὸς ἡμέραι διαμονῆς ἐν Ἰσπανίᾳ ἀρκούσιν ὅπως ἀπολαύσῃ τις πληθύος χορευτῶν (Fandangos). Ἡ ὄρχηστική μανία καταλαμβάνει τοὺς Ἰσπανοὺς πανταχοῦ, ἐν τῃ διῆρᾳ καὶ τῇ δημοσίᾳ πλατείᾳ καὶ ὑπὸ τὸ προπολαιον τῆς οἰκίας. Εἰς πλανόδιος μουσικὸς διαβαίνει,

μόλις θίγει τὰς χορδὰς τῆς κιθάρας του, καὶ πάραυτα αἱ ὑπηρέτριαι, απορρίπτουσαι τὸ σάρωθρον, αἱ ἐργάτιδες, ἀποθέτουσαι τὴν ύδριαν μεθ' ἡς μετέδαινον εἰς τὴν βρύσιν, οἱ ἡμιονήγοι, ἐγκαταλείποντες τὰς ζωάτων, ὁ πανδοχεύς, λησμονῶν τοὺς ἔνοικους του, πάντες ἀνατινάσσονται εἰς χορόν, μὲν τεταμένους σταυρούδως τοὺς βραχίονας, μὲν ὀφθαλμούς ἀπαστράπτοντας· οἱ πόδες κροτοῦσιν ἐλαφρῶς ἐπὶ τοῦ ἐδάφους, τὸ σῶμα ἐν ρυθμῷ αἰωρεῖται, καὶ σὺν αὐτῷ ἀπασα ἡ ψυχὴ ἐπαφίνεται εἰς τοῦ χοροῦ τὸ γοήτευμα. Ἐν Τολέδῳ, ὅτανις κιθαριστὴς σταθμεύει πρό τινος ξενοδοχείου, δέπει μετ' οὐ πολὺ ὅτι πᾶσα ἡ περὶ αὐτὸν φύσις ὑπορχεῖται· τοσαύτη εἶνε ἡ περὶ κατέντον συμπύκνωσις καὶ βοὴ τῶν χορευτῶν ἐξορμώντων ἐκ τῶν αὐλῶν, ἐκ τῶν μαγειρείων καὶ τῶν δόδων.

Ἡμέραν τινὰ ἐν Ἀγίῳ Σεβαστίανῳ σύνταγμά τι ἐπέστρεφεν ἐκ στρατιωτικοῦ περιπάτου ὑπὸ τοὺς ἥχους τῆς ἐπὶ κεφαλῆς αὐτοῦ μουσικῆς. Τὰ ἐν τῇ διῆρᾳ παιδία, ἀπησχολημένα εἰς τὴν κατασκευὴν πλακούτων ἐξ ἄμμου, ἐξέτειναν τοὺς μικρούς των βραχίονας προσπαθοῦντα νὰ ρυθμίσωσι πρὸς τὸ σκοπὸν τὸ βῆμα, παρ' αὐτὰ αἱ τροφαὶ ὡς ἡλεκτρισθεῖσαι ἥρξαντο πλαταγοῦσαι τοὺς δακτύλους· οἱ διαβάται ἀπειμιμήθησαν τὰς τροφούς, οἱ στρατιῶται ἀδυνατοῦντες γὰρ ἀντίσχωσιν εἰς τὸν πειρασμὸν ἔλυσαν τὰς τάξεις καὶ ... πάντες παρεδόθησαν εἰς φρενητιώδη χορόν. Ἰδού τί ἐστι λαὸς χορευτικός.

Συγγραφεὺς τις ὁμιλῶν περὶ Αὔστριας, λέγει δὲ ἡ ἐπίδρασις τῆς Κυθερήσεως ἐπὶ τοῦ λαοῦ διείλεται κυρίως εἰς τὰς ἀτομικὰς ἀρετὰς τῶν Αὔστριακῶν ἥγειρόνων καὶ ἀναφέρει τὸ ἔξης ἐπεισδιον τοῦ βίου τοῦ αὐτοκράτορος Φραγκίσκου τοῦ Α'. "Οτε ἐπεκράτει ἡ χολέρα εἰς Βιέννην, ἀναριθμητα θύματα καθ' ἐκάστην θερίζουσα, ὁ αὐτοκράτωρ διήρχετο ποτὲ τὰς δόδους τῆς πόλεως καὶ τῶν προαστείων μετά τίνος ὑπασπιστοῦ ἀλγητῆς ἀπήντησαν λειψανον ταχέως διαθεῖνον καὶ παρ' οὐδενὸς παρακολουθούμενον. Ἡ ἐλειψις αὕτη διήγειρε τὸ ἐνδιαφέρον τοῦ αὐτοκράτορος, δέστις ἐρωτήσας ἔμαθεν ὅτι οἱ συγγενεῖς τοῦ νεκροῦ φοιτούμενοι τὴν ἐπιδημίαν δὲν ἐτόλμησαν γὰρ συνοδεύσωσι τὴν κηδείαν. «Λοιπόν, εἶπεν ὁ Φραγκίσκος, θέλομεν ἀναπληρώσεις ἡμεῖς τοὺς συγγενεῖς, διότι καὶ ὁ ἐλάχιστος τῶν ὑπηκόων μου δὲν πρέπει νὰ καταδῆῃς τὸν τάφον ἀνευ τοῦ τελευταίου τούτου δείγματος ἐνδιαφέροντος», ἡκολούθησε δὲ τὴν ἐκφορὰν μέχρι τέλους καὶ ἐπέμεινεν εἰς τὴν ἀκριβῆ ἐκπλήρωσιν ἀπασθῶν τῶν θρησκευτικῶν τελετῶν.

Εἰς τὰς δέκα ἐπαρχίας τῆς Βεγγάλης ἀπέθανον κατὰ τὸ ἔτος 1885-86 ἐκ δηγμάτων ζώων 11,823 πρόσωπα. Τούτων τὰ 9,110 πρόσωπα ἐκ δηγμάτων τῶν ἰοβόλων ὅφεων, 548 ἀτομα ἐθανατώθησαν ὑπὸ θωβῶν, 221 ὑπὸ κροκοδείλων καὶ ἀλλιγατόρων, 22 ὑπὸ ἐλεφάντων, 12 ὑπὸ βουβάλων, 2 ὑπὸ εἶδους τιγδάρων μυῶν, ὃν ὁ δηγμάτων προκαλεῖ τέτανον. Αἱ ἀμιθίαι πρὸς τοὺς θανάτωτιν ἀγρίων καὶ ὅφεων ἀνήλιθοι εἰς 29,884 ἔρουπιῶν.